

SPECIAL

SLOUŽÍM

OBČASNÍK
ROVERSKÝCH
KURSU LS

ROČNÍK 4
ČÍSLO 6

M. VOSÁTKA GRIZZLY

Úvodník

Sloužím - heslo z erbu Jana Lucemburského, heslo rytířské, heslo roverů. Slovo, které v nás vyvolává mnoho různých asociací a ve kterém je možno obsáhnout celý lidský život. Myslím si, že se to v poslední části "roverské trilogie" Mirkovi Vosátkovi podařilo s laskavou moudrostí let zkušeností i s nadšením mládeže. A nezbyvá mi než poděkovat za ta moudrá provokující, často i nepříjemně pravdivá a kritická slova, která tolik potřebujeme.

Marek

Mirko Vosátka (1911)

Narozen v Terstu. Studoval v Praze. Po maturitě na gymnáziu absolvoval přírodovědeckou a novinářskou fakultu univerzity Karlovy. Za život vystřídal několik povolání. Byl biochemikem, redaktorem, krajským konzervátorem ochrany přírody,... Skautovat začal v roce 1920 v 5. pražském oddíle a nyní po 74 letech je čestným kapitánem vodních skautů. Je autorem i ilustrátorem mnoha knih o přírodě, táboření, vodáctví a skautingu. Například Skautské toulky přírodou, Tábornická encyklopedie, Rok malých dobrodružství, Vodáci, ahoj! a mnoho dalších. Byl přispěvatelem našich i zahraničních časopisů.

Díky za pomoc

patří Dany za jazykovou korekturu, Šamanovi za ilustrace, za technickou pomoc roverům a rangers z Brna, Chechtalovi a Ještěřovi.

ilustrace: Ladislav Rusek - Šaman, Robert Baden-Powell

Úvodem

V rámci roverského časopisu FONS jsem vydal zatím dva speciály z trilogie věnované problematice roveringu.

V Dopisech roverům jsem se pokusil naznačit každému jeho osobní cestu k sebezdokonalování a snahu stát se člověkem prodchnutým humanismem a demokracií.

V druhém speciálu Český skauting jsem stručně shrnul podstatu a základy českého skautingu a tím i roveringu.

V tomto třetím speciálu dávám návod k práci roverského kmene v rámci hesla "Sloužím" směrem k veřejnosti a spoluobčanům.

Chtěl bych i zde zdůraznit, že skauting, a tím spíše rovering, není rekreační, zábavný program, ale náročný výchovný systém, který se má proměnit v životní filosofii, zejména u těch, kteří se skautingem "nakazili" a připustili, aby prostoupil celý jejich život.

Je nutno si však uvědomit, že se stále zabýváme jen chlapeckým roveringem, ale o speciální dívčí rovering se nikdo nepokouší.

Vím, že děvčata snaživě napodobují chlapecký rovering, i když podvědomě samy cítí, že tu něco schází, něco, co by odpovídalo jejich fyzické i psychické odlišnosti od chlapců. To je, řeklo by se, proti přirozenosti, proti přírodě, a není to zdrávo.

Chceme-li se pokusit o ozdravení naší společnosti a vytvoření nové člověčenství naplněné, pak je nutno se pokusit o vytvoření dívčího roveringu.

Ono již to pojmenování dívčích roverek - rangers je násilné a přemrštěné. Nemáme ani správný český překlad roveřice, poutnice zní trochu nepřirozeně a pokládám za velmi nutné, aby děvčata již přestala slepě napodobovat chlapecký rovering a vytvořila si dívčí, ženský rovering, který by s chlapeckým vytvořil základ pro novou generaci. Je to jako ono orientální dělení věcí podle principu jang a jin, které ve spojení tvoří ono tajemné Tao.

Není bez zajímavosti, že pro slovo "tao" je ideogram sestavený ze znaku pro hlavu a znaku pro chůzi. Oboje pak vytváří "hlavní chůzi", čili cestu mající smysl. Nebudu se však zde zabírat složitou, ale neobyčejně zajímavou filosofií učení o Tao. Pro nás je tím tajemným slovem Tao prostě Služba v nejširším slova smyslu.

Drakobijce

Baden Powel nakreslil skauta jako svatého rytíře Jiřího - drakobijce. Svatého Jiří si vybral za patrona skautského hnutí.

Obrazně řečeno: v lidském životě jsme nuceni bojovat jako rytíři drakobijci s mnoha draky, saněmi a dráčaty, představujícími rozmanitá nebezpečí, která nám staví do cesty život naší společnosti.

Takovým prvním drakem s mnoha hlavami je kouření.

Drogová závislost zdánlivě ne příliš nebezpečná, ve skutečnosti však vstupní brána pro další drogové návyky. Stačí si jen vyzkoušet odvyknutí kouřit. Kolik to vyžaduje pevné vůle a jak málokomu se to podaří.

Kouření škodlivě působí na rozmanité lidské funkce a poškozuje zdraví i normální chod onoho zázračného stroje, jakým je lidské tělo. Členové roverského kmene nemají jen kázat a vytýkat kuřákům jejich kouření. Znáám lékaře, kteří dovedou napsat poutavé publikace o zhoubnosti kouření, ale sami jsou až neřestní kuřáci.

Kuřáci mají vždy plno odůvodnění, proč musí kouřit. A je na členech roverského kmene, aby promýšleli, jak omezit či zastavit kouření ve svém kmeni.

Dalším drakem o několika hlavách je saň zvaná alkoholismus.

Alkoholismus se stává útěchou nešťastných, ponížených, nepochopených. Nejsou bez výsledků debaty členů roverského klubu o alkoholu, či praktická pomoc na antialkoholické záchytné stanici. Prožitá noc na takové stanici je někdy velmi účinným lékem pro začínající alkoholiky.

Nedávno jsem měl v ruce MF DNES z 4. 4. 95 kde mne upoutaly titulky:

Děti ze základní školy kouřily marihuanu

Policisté nejsou rádi, že jim školy oznamují drogové případy příliš pozdě

Klientela drogových středisek se stále rozrůstá

A co říci k tomuto textu v připojeném článku pod prvním titulkem? Cituji:

"... ale pro některé byla snižená známka z chování nepřijatelná. Tvářily se, jako by se ptaly, zda jim snad nechci dát dvojkou z chování za to, že si někdy daly trochu

marihuany", řekl pan Badalík (ředitel školy, kde se to stalo). Otec jednoho z postižených dokonce písemně řediteli školy sdělil, že případ předá advokátovi, pokud jeho syn nedostane z chování jedničku..."

To je také výchovný přístup k dětem, které začínají užívat drogy. Co je to za rodiče, kteří takovému návyku nepřikládají žádnou důležitost! Ohánějí se takzvanými "Lidskými právy", která podle nich dovolují každému vše.

Pokládám za prospěšné, aby se na schůzi roverského kmene dalo slovo lékařů či členu potidrogové skupiny. Jejich vyprávění jsou často velmi napínavá a skoro vždy otřesná. A návštěva nemocničního oddělení, kde jsou drogové oběti, je odpuzující, ale poučný zážitek.

Zde je prevence tím nejdůležitějším a roveři by měli dbát na to, aby se v jejich oddíle či středisku neobjevily skupiny "drogistů", a aby chránili mládež před podlou prací těch, kteří se pokouší dětem rozdávat cukroví s drogovou náplní, aby si děti navykly a postupně přecházely na stále tvrdší i dražší drogu, což zvyšuje zisky distributorů, či výrobců nejrozmanitějších drog.

Drogová závislost je jedním z nejhorších nebezpečí, které na mládež čekají. Roveři by měli být dobře poučeni o vlivu rozmanitých drog na lidský organismus, znát jejich "rodinné" označení a způsob užívání i jak vyhlíží ruka, noha "drogisty". Zde pak nastupuje pátrání po lidech, kteří by mohli ohrozit dospívající generaci.

Neméně nebezpečným drakem je pohlavní nevázanost prostitutek. Pokud vím, není to běžná oddílová praxe, ale členové oddílů či roverských kmenů mohou přijít do styku s lidmi, kteří podléhají pohlaví promiskuitě, prostituci, a šíří tak AIDS. Také v naší republice se pomalu zvyšuje počet nemocných i přenašečů nákazy. Skaut je čistý v myšlení, slovech a skutcích - a tento bod skautského desatera se vztahuje právě na takovéto prohřešky proti morálce. Víím, že dnes tu píší jako přísný kazatel a katel, ale život kolem nás určuje sám, před jakými draky se máme bránit a s jakými saněmi kojet.

Mezi draky, proti kterým jsme nuceni chránit mladé, patří také hráčská vášeň. Hracích automatů je rozmístěno v naší republice na 25.000.

V každé restauraci či baru blyškají světýlka automatů a hráčtí narkomani hrají a hrají. Peníze, které zde protočí mezi barevnými světýlky, jdou do milionů.

Hrací automaty, jako dřívě karban, ničí hráče a jejich rodiny.

Těžko bude roverský kmen bojovat proti demoralizujícímu programu některých našich televizních stanic.

Lidé se dívají, kolik je v mládeži agresivity. Stačí se však podívat na americké filmy, kde se vraždí, střílí, podřezává a vyhazuje do vzduchu tak, že to obrazovka sotva pobere na svou plochu. Kdo je pozorný, ví, že mezi naší mládeží je spousta "televizních dětí". Dnes, když jsem šel od autobusu a přede mnou šla tři děvčata, slyšel jsem, jak se těší, že se budou dívat na krváky, které ve včerejší propagaci dotyčné televizní stanice byly oznamovány. A s jakou radostí si sdělovaly, v kolik hodin onen program poběží.

Takové děti mají ubohou slovní zásobu a vyjadřovací schopnosti. Nemají zájem o čtení knih, neumějí samostatně uvažovat. Stávají se roboty vedenými superlidmi a superhrdinami televizních krváků. Je však nutné, aby vedoucí oddílů či členové kmene ne káráním, ale vhodnou volbou programu na schůzkách, soutěžením a čtením z knih odvraceli děti od tohoto drogového opojení.

Mladí vraždí, mladí jsou vražděni a týráni. Je úděsné, co je dnes běžnou záležitostí. Lidský život ztratil cenu, veškeré hodnoty, které nejsou tržní, jsou zpochybňovány.

Boj proti dnešním drakům je neobyčejně složitý, na širokém bojovém poli se vedle jednoho draka objevuje jiná saň, jiný drak s ještě větším počtem hlav.

Skauting a roving má se svým plněním hesla "sloužím" mnoho, mnoho práce a bojů před sebou, bojů, které předešlé skautské generace nepoznaly a nebyly jim vystaveny. Tento zápas je důležitou součástí skautského života a roverské činnosti.

Poznávání všech draků vede ke zpestření a prohloubení programu činnosti roverského kmene.

Pomocná ruka

Ne právě drakobijci, ale spíš pomocníky by měli být roveři u lidí, kteří od narození, po nemoci nebo úrazu se stali tělesně postižení, a tím jaksi vyloučení z dnešního běžného života.

Ještě se mi u nás nestalo, abych potkal v přírodě skupinu skautů nebo roverů, kteří by měli mezi sebou vozíčkáře, kterého vozí s sebou na podniky a výlety.

Vzpomínám si však, že když jsem ještě před válkou pobýval ve Vídni, navázal jsem styk s tamějšími skauty, jejichž klubovna byla nedaleko mého bydliště. Pozvali mne také na jejich "tábořiště" na druhém břehu Dunaje, v háji a lukách takzvaného "zaplavovaného území". Překvapilo mne, když jsem viděl několik chlapců, jak zkouší jízdu s vozíkem pro invalidy v rozmanitém terénu. Po mokré lesní cestě, přes strouhu, do prudkého svahu. Na vozíku měli posazeného toho nejtlustšího člena, aby vozíček "pořádně vážil", jak mi se smíchem řekli. Také ukázali přenosné můstky (dvě metrová prkna o šíři 15 cm), které nosili na výlet a používali, když přejížděli vozíkem přes potok, strouhu či na nerovném terénu. Cestou domů mi řekli, že mají v oddíle chlapce, který je po autonehodě ochrnutý na nohy. Tak ho berou s sebou. To je přece samozřejmá věc. Myslíte, že by to bylo samozřejmou věcí i u nás ?

Při takovém vozíčkování na výletě se nesmí objevit ani náznak, že se to děje z donucení, jako projev obzvláštní pozornosti . Naopak vozíčkář musí mít bezpečný pocit, že je to projev kamarádství a pro všechny zdravé samozřejmá věc mít s sebou mrzáčka, kterému chtějí dopřát radosti z dobré party i požitek z pobytu v přírodě.

Často jsem si na ty rakouské skautíky vzpomněl, zejména když jsem pak na výletě poznal vozíčkáře a chování oddílu k němu. Byl to jejich Hanzi. Cítil, že je mezi svými, a bylo to dobře pro všechny. U jeho zdravých bratrů se vytvořil pocit samozřejmé pomoci tomu, kdo ji potřebuje, a postižený opět vnímal lidskost a kamarádství bez falešného soucitu.

Vozíčkář přesně pozná, že chování není upřímné, a je pro něho ponižující, když vidí, jak se vztekem tahají v těžkém terénu jeho vozíček a dávají mu neskrýtě najevo, že je jim pětítež. Lidé tělesně postižení dovedou vyjádřit svůj vděk a lásku k těm, kteří je vzali mezi sebe často nezvyklým způsobem, a snaží se naopak být užitečnými tam, kde jsou toho schopni. Vozíčkář může být dobrý hudebník a moderátor večerního programu, vypravěč, být nápaditý i výtvarně. To jsou zkušenosti, které je těžko popisovat, ale zažije je každý, kdo s takovým člověkem pracuje a prožívá s ním společné chvíle dobré i zlé.

Viděli jste někdy sportovní zápolení těžce postižených? Sledovat jejich sportovní výkony, to je spíš obdivování oné lidské vůle překonat překážku, tělesnou

vadu, a ukázat, že "zůstatek zdravého těla" je schopen výkonů jako celé zdravé tělo. A to vás nutí se zamyslet i nad sebou samým: dokázal bych to i já, být na jeho místě ?

Znal jsem chlapce, který byl vynikající odborník na ptačí hlasy. Učitel, který ho učil, když "chytal" hlasy na magnetofon, měl trpělivost, která se vyplatila. Sotva se ozval někde pták, chlapec přesně určil jeho druh a někdy i jaké je to volání: tíšňové, zlobení, tok, hlasy mláďat. A přestože byl slepý, a v přírodě ho bylo nutno vodit za ruku, stal se pro roverský kmen nepostradatelným "ptáčkařem".

Jsou slepí od narození, nebo po zranění. Jejich absence zraku je nahrazena zvýšenou citlivostí prstů a sluchu, a to oboje může být užitečné a s vaší pomocí se takový člověk vrací mezi lidi, získává ztracené sebevědomí a pociťuje, že má mezi vámi své místo, jako kterýkoliv jiný člen vašeho kmene. Nevidomí mají své písmo. Mohou číst knihy, které jsou převedeny do tohoto písma, poslední dobou se dokonce vyrábí i zeměpisné mapy, průvodci po historických památkách, jejichž vyobrazení si vyhmataá slepec na vyraženém tisku a čte svoje Brailovo písmo jako vysvětlivku k textu.

Hluchoněmí mají svou "ruční řeč". Skauti se učí morseovce, vodní skauti mezinárodnímu vlajkovému kódu či semaforu. Oboje je dnes spíš kuriozita, ale naučit se "mluvit" rukama, to může být roverům někdy velmi užitečné pro tlumočení ve společnosti hluchoněmých. Euroindiáni se učí indiánskému "ručnímu" písmu, umění, které většina Indiánů dnes již nezná a vůbec nepoužívá.

Jeden Euroindián, kterému jsem položil otázku, proč se raději neučí mluvě hluchoněmých, mi povýšeně odpověděl, že to není moderní, kdežto jejich kroucení prstů a rukou ano. Tož jsem ten Bizoní vítr (tak se jmenoval), nechal žvanit lakotštinu a kroutit prstíčky před tváří Zlomeného brka.

Lidé dnes žijí s pocitem ztráty mezilidských vztahů. Každý se snaží získat výhody jen pro sebe, nebo pro partu, ze které má užitek a prospěch. Ale kolik lidí žije mimo naši pozornost a postrádají ono lidské teplo vytvářené dobrými lidskými vztahy.

Jsou to často děti, někdy dokonce i členové našeho oddílu, který se jim stává skutečným domovem. Zkušenému vedoucímu a roverovi by nemělo ujít chování takového dítěte, doma stresovaného pro nedostatek zájmu, které viditelně prahne po laskavém slově, pohlázení, obejmutí a chvílce popovídání. Existují děti, které jsou svou nemocí vázány na nemocniční lůžko. Není vůbec opodstatněné upírat sestram a lékařům málo lidského přístupu k malým pacientům. Ale již samo nemocniční prostředí je pro dítě velmi traumatizující změna jeho životního okruhu. Znáám roverské skupiny, které přišly na nápad potěšit malé pacienty, a to buď prostou návštěvou a čtením pohádek, nebo dokonce maňáskovým divadlem. Najdou se dramatici, kteří sepíší hru, ale vždy veselou, aby se děti smály. Smích je důležitý léčebný prostředek. Pak si vyžádejte povolení k produkci u pana primáře a vrchní sestry. Učte se, neprosazujte dětem jen to, co se vám líbí, ale pozorujte, jaký program se jim líbil, nebo si po produkci o tom povídejte a upravte hru pro příště podle této dětské kritiky i vyslovených přání. Poznáte pak neopakovatelný pocit, když se k vám přimáčkne dětská hlavička, když uvidíte v dětských očích radost a dík, nebo když vás děti obejmou a pohladí. Poznejte to!

Mimo tato dětská oddělení jsou tu staří lidé. Ti co žijí stereotypním životem v domově důchodců, nebo kteří doslova živoří sami uprostřed netečného moře spolubydličích v paneláku. I zde má roverský kmen možnost své služby - pobavit stařenky a dědečky. Ale pozor, nejdříve musíte zjistit, co by se jim líbilo. Neotravujte

je moderními songy, jak jsem to jedncu zažil. Byl to zdrcující výsledek a zpěváci se nesměli v domově důchodců již ukázat.

Pamatuji se na jednu skupinu mladých hochů, říkali si "Šumaři," byli jen čtyři, ale jejich hudební vystoupení mělo za následek, že se v několika starcích probudila chuť k muzicírování a vznikl tak malý orchestr, který pak pravidelně zpěstřoval kulturní život domova důchodců. Mladíci byli chytří a nechali si od dědoušků poradit, co hrát, mezi starci se objevil odborník na klasičskou hudbu, který měl celý balík starých skladeb a trpělivě je nacvičoval jak se Šumaři, tak i s několika důchodci. Spokojenost byla oboustranná. Mladí tak poznali hudbu, ke které se nejdříve stavěli dost kriticky, ale pak jí přišli na chuť. Starý pán totiž dovedl mistrně vyložit každou větu skladby ve smyslu "co tím chtěl skladatel říci" a jak tu svoji myšlenku převedl do notového záznamu.

I v domově důchodců jsou však samotáři, kteří se stáhnou někam do koutka, mimo okruh ostatních a uzavrou se do sebe. Zde je na místě neobyčejná citlivost a trpělivost při naslouchání často opakovaných nářků na život nebo vyprávění neobyčejného životního příběhu. Pomalu, velmi pomalu, se může vytvořit i opěťovaný lidský vztah. Samotář vyleze ze své díry a zapojuje se mezi ostatní, a ten mladý, který mu pomohl k návratu mezi lidi, se stává "jeho" - nahrazuje mu nevděčného nebo zemřelého člena rodiny, stává se jeho rodinou.

Jsou také samotáři žijící v bouřlivém toku běžného života. Žijí mezi spoustou lidí, svých sousedů, kteří však na ně nemají čas a tím méně trpělivost jim pomoci. Je však pravdou, že takoví lidé jsou velice opatrní a nedůvěřiví vůči mladým (stačí číst v novinách, jak se mladí lidé nerozpakují zabít starého člověka pro několik korun jeho důchodu). Potřebují však pomoc s nákupem, úklidem v bytě, případně při procházce parkem. Je na mladém člověku, jakou zvolí taktiku, aby získal důvěru takového samotáře a vyvedl ho z jeho poustevnícké kobky. To je zkouška plnění hesla sloužím - a není lehká.

Ty a já

Jsou roverské kmeny koedukačního stylu, kde děvčata a chlapci tvoří jeden celek. Jsou jiné, kde jednu skupinu tvoří děvčata a druhou chlapci. Každý si provádí vlastní program a pak nastávají momenty, že buď děvčata zajistí a připraví akci, na kterou pozvou chlapeckou část kmene, nebo je tomu naopak. Vyskytují se však i společné akce, kde přípravu, program a průběh zajišťují obě strany současně. V této spolupráci, spoluhře, se mladí lidé velmi dobře poznávají, jelikož dochází k situacím, kdy je nutno, aby se člověk objevil ve své podstatě. A objeví se někdy trapné zklamání i nečekaný obdiv. To jsou právě důležité momenty pro další život mladých. Známe řadu koedukovaných kmenů, kde je společný život dobrou, přirozenou školou poznávání a ohodnocování budoucího partnera pro život. Samozřejmě však nedochází pravidelně k tomu, aby si jeden člen chlapecké skupiny vzal členku skupiny dívčí, ale vyskytují se i takové případy. Častěji se stává, že partneri jsou od jinud a pak má roverský kmen možnost pozorovat, jak se soužití rozvíjí. V hrubých rysech je možno popsat vztahy dvou mladých lidí jako období růžových obláček, obdivu dokonalosti těla i ducha, zvýšené sexuální činnosti často s nezodpovědnými následky, že se pak "musí vzít", pokud jeden není únikový specialista. Jsou manželství typicky skautská. Já jsem takové prožil a toto manželství má svoji značku, své ocejchování. On ten skauting svým morálním kódem něco do obou lidí zapsal. V další etapě soužití se pojednou zjišťuje, že partner není tak dokonalý a že má své

chyby, jako je má každý člověk, ty se ale dají napravit při dobré vůli obou. Jinak se přiosťují a spějí ke konfliktnímu konci - rozvodu.

Sexuální divočka se pomalu otupuje třeba i pro neshodu v intimním styku a někdy vede k hledání sexuálního partnera mimo manželství, často s rizikem získání AIDS a jeho přenosu do vlastní rodiny se zhoubnými následky pro řadu dalších lidí.

Manželství je velký kompromis, jako je jím celý náš život. Učit, poznávat, pochopit, ovlivnit, přizpůsobit - to jsou potřebné vlastnosti a schopnosti k dobrému soužití dvou lidí. inteligentní žena je pro muže velký dar života, ale nutí ho, aby tuto přednost uznal a zapomněl na archaický způsob patriarchálního samce s názorem: "Já jsem vždy a za každých okolností pánem rodiny, všemu rozumím a o všem rozhoduji a nestrpím odmluvy." Jsou tací hrubci mezi muži, dokonce se některým ženám zamlouvají, ale většína lidí jimi opovrhují nebo jsou jim pro smích.

Rover by takovým hrubcem být neměl. Už tím, že chce být člověkem, že slouží svému sebevytváření a sebevzdělání, musí časem pochopit, že i ten druhý má svůj pohled na otázku, na kterou má on určitý názor. Rodina je velmi složité souručenství

lidí. Ne zbytečně je kladen důraz na spořádanou, dobrou rodinu, základ správné a užitečné výchovy dětí. Zmizely doby, kdy se rodina večer sešla třeba u petrolejové lampy a byla schopna dosáhnout toho, aby její členové mezi sebou mluvili a poznávali, co kdo prožil, jaké má problémy, jak žije ve svém nitru. Nechci radit k návratu k sezení kolem petrolejové lampy, je tu technický pokrok, který tyto lampy nahradil, ale když se to vezme trochu symbolicky, hořící svíčka či plamen petrolejové lampy je zmenšenina táborového ohně, kolem kterého usedají ti, co chtějí žít v kamarádském soužití. Oheň má zvláštní sílu ve sblížování lidí. Hořící polena v krbu, či v táboráku kdesi v přírodě, mají svůj prastarý úkol, svítit, hřát a spojovat. Tak by to mělo být i mezi členy rodiny, vždyť i k tomu vlastně vede roving.

V Dopisech roverům jsem napsal slova své manželky o vztahu dvou lidí: "Já Tě miluji. Ne šíleně, protože to je obvykle láska, ze které člověk po čase vystřízliví, ale tak klidně, hluboce. Tak, že to přetrvá a zůstane na celý život, že to nemůže časem odplavat, ale jenom prohlubovat, nabývat na síle, mohutnět. Jako řeka, která začíná pramínkem a postupně sílí, mohutní, až končí v moři věčnosti. Taková je moje láska, naše láska..."

To nepíši proto, abych se chlubil moudrostí své ženy. Ale proto, že takový by měl být náhled na soužití dvou lidí rozdílného pohlaví v manželství.

Přitom tato skautka - lékařka byla deset let ochmutá na půl těla, sice ne úplně, ale velmi citelně, a měla těžkou srdeční chorobu. Za všechna ta léta, co jsme spolu prožili, často za velmi krutých podmínek, si ani jednou nepostěžovala na svůj zdravotní stav a nikdy mě nežádala, abych omezil svůj osobní program pro službu jí. Tuto službu jsem bral jako samozřejmost bez sebemenší pochybnosti, že bych se měl starat i o svoje záliby či pracovní programy. Na prvním místě byla služba člověku, který potřeboval pomoci. I když se stav zhoršoval a počala se měnit i psychika a lékař mne upozornil, že její fyzický stav je krajně kritický, nemluvili jsme o této skutečnosti, ale snažili se dobře žít i za stále se zhoršujících podmínek jejího zdravotního stavu. I když jsem převzal veškerou práci v domácnosti, stále jsme se sblížovali tak, že se stávalo, že když jsem vyslovil nějakou větu, tu se ozvala: "Prosím Tě, proč mi bereš slova z úst, já to právě chtěla říct..."

Oba jsme věděli, že konec může nastat každou chvíli. Když jsem jel autobusem nakoupit, tmul jsem strachem, co bude doma, zda to přežije. Až jednou, když jsem vystupoval z autobusu, projela kolem houkačka a před stavením mne očekávala sousedka s klíči a zprávou, že záchranka odvezla manželku do nemocnice, ze které se již nevrátila.

Byla to léta velkého psychického náporu i potřeby naučit se vše, co domácnost potřebuje, od vaření po žehlení, ale to bylo přece samozřejmostí. Partner nemohl, bylo potřeba nastoupit na jeho místo, a to jsem udělal.

Život je dnes směs zklamání, stresů, zmatků, nejistot, a přece je krásný. Stačí se umět zadívat třeba na západ slunce, na podivuhodnou symfonii barev při konci dne s kulisou neustále se měnících mraků, nebo naslouchat zpěvu prvního skřivánka, či trpělivě čekat, až se v poli nečekaně ozve křepelka. To jsou kratičké chvíle krásy, které je třeba naučit se vnímat a umět se jimi potěšit a děkovat za to, že nám bylo dopřáno je zažít, byť trvaly jen pouhý okamžik.

Rodina by měla být pevný ostrov s bezpečným přístavem, kam se vracíme každý večer po skončení denní plavby. Hovořit s dětmi, naslouchat jejich názorům, to je někdy neobyčejně poučné a někdy zábavné. Děti jsou neobyčejně vnímavé a citlivé k tomu, jak se vy k nim chováte. Děti myslí, uvažují, srovnávají, vnímají, cítí. Na to by rodiče neměli zapomínat. A roverští rodiče už vůbec ne, protože sami měli možnost si v kmeni vyměňovat názory, často protichůdné, a pak je nějak sladit s daným programem. Děti jsou budoucnost národa, nebo se to alespoň velkohubě prohláší ústy populistů. Jak málo se ale dělá pro to, aby jí opravdu byly.

Stačí se jen podívat na chování rodičů, demoralizující vliv super filmů na televizních obrazovkách, nebo na články v novinách, kde hlavní pozornost je věnována vraždám, ale nikde se nepíše o tiché, ale důležité práci vědce, lékaře, spisovatele, básníka, malíře či stavitele. Jen krev, surovost, útočnost, podplácení, a okrádání ve velkém - to zajímá dnešní novináře, jako by všichni byli z bulvárních pistolnických plátků, které žijí pouze ze špinavých afér a činnosti podivných lidí.

Děti jsou ohroženy těmi, kteří jim nabízejí drogy, kteří je vedou k sexuální promiskuitě. Děti jsou dnes ve větším ohrožení, než kdy dříve. A zde je také místo roverů - děvčat i chlapců.

Chránit a budovat novou rodinu, nové zázemí pro děti, kde by našly nejen peníze a přepych, ale také lidský cit, porozumění a útočiště, kam by se mohly uchýlit se svými problémy.

Mít čas pro toho druhého, ať je to partner v manželství nebo vaše dítě. To znamená nebýt sobec, ale otevřít své srdce tomu druhému, pomoci, porozumět, podepřít, pozvednout - to je základ skautské a zejména pak roverské činnosti.

Dítě vyrůstá v rodině a v nejnímavějším věku od tří do pěti let si je nuceno osvojit spoustu pojmů a zvyků, které mu vnucuje život pulsující kolem něho. Manželští partneři z řad těch, kteří prošli rovingem, by si měli stále připomínat, že oni SLOUŽÍ rodině a dětem a tím i sobě navzájem.

V publikaci *Ars bene vivendi*, kterou sestavil Radek Žák z pohovorů a přednášek Pavla Křivského ve vysokoškolském Kruhu roverů, přepisují zlomek přednášky *Sexuální etika*, kterou Pavel přednesl v roce 1949:

A) Podmínky koedukace

1. Nutnost vytvořit společný zájem, na kterém se bude spolupracovat, a který tedy bude na významnějším místě než sex. Hledat to, co máme společného a nerozdělujícího. Hlavní zábrana - pouze sexuální chápání spolupracovníků.
2. Zbavit se negativismu vůči sobě. Nedělat "významné" vtipy. Jít k sobě navzájem jako lidé stejné podstaty. Nesoudit vztahy z úzkého hlediska sexuálních snah, vidět v sobě lidi.
3. Neoddělovat se ve skupinách, nerozlišovat chlapci/děvčata.
4. Nerozlišovat se příliš ve funkcích - raději posuzovat stejně než dvojí morálkou.
5. Vyjasnit názory na sex, na funkci muže a ženy, a na význam obou zvláště. Připomenout vzájemnou harmonii a doplňování se.
6. Ztratit strach před tělem. Nebát se úzkostlivě náhodného dotyku. To je buď projev bázně před ženou/mužem nebo před míněním druhých. Obě se musí odbourat.
7. Pro případ náhody:
 - a) Vyjasnění názoru na nahotu. Promyslet, a pak nebude lákat. Poučit se - a ztratí se přemrštěný zájem o tělo.
 - b) Znalost ostatní činnosti těla u druhého pohlaví.
 - c) Zbavit se hnusu před vyměšováním, promyslet si jeho neopodstatněnost.
8. Nedráždit sexem - nepotřebujeme jej pro naši práci zdůrazňovat.
9. Byly-li mezi členy koedukované společnosti nějaké sexuální vztahy, je naprosto nutné je do posledních detailů vyjasnit a uzavřít. To znamená vyrovnat všechny následky i v podvědomí
10. Dvojice dobře zapojit. Mohou přispět k rychlejšímu sblížení všech. Neoddělovat je od druhých při společné práci.
11. Neupadat do asexualit.
12. Snaha o opravdovou spolupráci a sblížení.
13. Uvědomit o svých zásadách a o svém nynějším jednání rodiče. Vyjasnit jim všechny pochybnosti. Výsledkem je jejich důvěra a naše volnost.

B) Speciálně pro muže

1. Nesamečkovat, nevytahovat se, nesoupeřit, neshazovat se.
2. Zbavit se pocitu nadřazenosti a převahy. Stejně je to iluzorní.
4. Umět se soustředit na podrobnosti praktického života. Nedělat to s pocitem obětí vůči ženě, ale s pocitem samozřejmosti.
5. Učit se od žen rozvlíjení citové stránky. Věčně nerozumovat.
6. Zbavit se své podvědomé dogmatičnosti. Být kritický sám k sobě.
7. Vrátit se k estetické mužské střízlivosti, zbavit se výstřednosti v oblákání.
8. Nechápat u ženy nejdříve tělo, a pak teprve duši. Je nutná harmonie.
9. Učit se chápat a připouštět neurčitosti. Nechtít mít všechno černé na bílém.
10. Nechápat ženy jako schéma myšlenek, které pronášíj.

C) Speciálně pro ženy

1. Naučit se ženské spolupráci, nemít jen jedno společné zaměstnání - ženství, to vede k nenávisti. Zbavit se žárlivosti.
2. Nevyužívat sexu. Zbavit se rafinovanosti a lstivosti.
3. Nebýt pasivní. Být aktivní: přicházet první. Splynutí, nikoliv izolace. Nemít dojem podřízenosti - vždyť závislost na muži není absolutní. Znat svoji vlastní hodnotu.
4. Pozor na transvestismus - nikoliv snaha být mužatkou.
5. Učit se vyššímu a širšímu chápání. Odpoutat se od malicherného detailu. Nebát se rizika.
6. Nebýt sentimentální, ale rozvíjet čistý cit a uvědomovat si jeho vysokou hodnotu. Nebýt exaltovaná a hysterická. Posílit rozumovou stránku.
7. Rozlišovat vzdělání - všeobecnost.
8. Cvičit soudnost.
9. Neupadat k nekritický obdiv vůči některé osobě. Správně hodnotit.
10. Jedná-li se o myšlenku, soudit ji, a ne člověka, který ji pronáší.

Existuje Český národ?

Někdo by mi řekl: "Co je to za pitomou otázkou?" Jiný by mávl rukou a poslal mne někam.

Oba postoje jsou však chybné.

Pojem národ - to je slovo, které dnes opět nabývá na důležitosti. Žel často z nacionalistického, šovinistického i rasistického pohledu, ale naopak také z pohledu vytváření nové Evropy.

Kdybychom si prošli dějiny, tak bychom zjistili, že slovo národ používají až novodobí historici. Dříve se psalo jen o králích a jejich družinách rytířů či církevních hodnostářů, někdy i o zástupcích měst, ale o podstatě národa, prostém selském a řemeslnickém lidu, nikdo nemluvil. Byli vládcové z milosti Boží, kteří chtěli mít jen poslušné poddané, ale, chraň Bože, nikdy nějaký národ. To slovo jim nahánělo hrůzu. Ale on tu byl, žil, dřel, v potu tváře na ty, kteří jej ovládali proto, aby pro ně pracoval, ale při tom neuznávali jeho právo na vlastní vůli a život.

Válčilo se pro zájmy panovníka, válčilo se z důvodů náboženských a válčilo se i z důvodů rasových.

V nouzi se dalo na manifestech číst "Mým národům ..." - najednou tu národy byly.

V brožůře "Český skauting" popisují jak na národnost bylo nahlíženo - jako na pohanský názor a zvyk, nehodný názorů z let 1848. A přece tu národ byl. Existovali buditelé, kteří probouzeli k životu jazyk český, který byl v opovržení u těch "lepších", a snad byl výrazově chudý v používání prostých lidí. Počal se rozvíjet a tvořit pro vědu. Stačí si přečíst takové knihy, jako je Presslovo "Počátkové rostlinosloví" či Kodymovo "Naučení o živlech, jejich moci a vlastnostech". V Amerlingových spisech se dočteme o "Mluvním pořadí prvků" s japíkem, živěním, strabíkem, župeníkem a jak se všechny ty chemické prvky počaly nazývat. Dnes se tomu usmíváme, ale tehdy se to bralo velmi vážně.

Čeština byla rozvinuta do překrásných poloh. Je to jazyk neobyčejně slovně bohatý, i když pro cizince náročný. Žel, poslední dobou i pro Čechy. V době totality se jazyk ochuzoval pro negramotnost těch, kteří ovládali masy lidu, jak se říkávalo. V době normalizace vznikaly pojmy jako plynofikace, mechanizace, elektrifikace a další -ace, jako důkaz ochuzování a ubývání jazykového citu těch, kteří s ním měli zacházet nejméně. Stačí si jen pročíst některý článek z novin od Karla Havlíčka, nebo Karla Čapka na důkaz, jak je ta naše mateřština zvučná, pojmově jasná, bohatá a tvárná.

Řeč, to je vize národa, a my máme důvod být hrdi na to, jak výrazově bohatý je náš jazyk a jakou jazykovou kulturu jsme měli. V době totality se potlačovalo vše, co mohlo připomínat národnost, a prznil se i jazyk sdělovacích prostředků. Dnes se snažíme vrátit zpět do Evropy, kam patříme již tisíc let, a proto je potřeba u nás doma obnovit vědomí národa a vědomí češství bez náznaku nenávisť vůči cizincům.

Dějiny nás sice poučují, že cizinci tu vždy kradli a loupili, Branibory počínaje, nacisty a sověty konče. Kradl, kdo mohl, a proto jsou naši lidé skoro podvědomě vůči cizincům nedůvěřiví.

Pojem český národ nějak vymizel a tento pojem vyznívá pro mnohé jako něco, co je hodno útrpného úsměvu a pokrčení ramen - "Co s tím?"

Národ, který zapomíná a nectí svůj jazyk, ztrácí svoji podstatu.

Ze zkušenosti vím, jak se jižní Slované dívají na nás, na Čechy, s nedůvěrou v naše slovanství. Čecháčkové jsou povahou, myšlením, nápaditostí a pracovitostí od nich velmi odlišní.

Není ale bez zajímavosti, že básník Julius Zeyer ve své České epeji ve zpěvu Čechův příchod napsal tyto verše :

"Když bohatou se však země ta stala

a vzkvétati začala společnou prací

i Bójů i Slávů - tu Markomanů

lid silný a divý je zachvátil mocí... "

V dalších verších pak říká toto:

"... Já poslední z Bójů tě vítám, v tvé ruce,

co dědictví posvátné, kladu ti beru..."

Dnes mohu i říci, že mi akademik Jan Filip, přední světový keltolog, řekl, že pokládá Čechy za počestnější Kelty, právě pro jejich vlastnosti, jak rukodělné, tak i bojové.

Je na rovech, aby vytvořili novou generaci, která si bude vědoma svého češství, bude hrdá na své dějiny, na vše, co takzvaný český národ dal kultuře evropské, ba i světové.

Žel máme jednu osudovou smůlu, že jsme s naší kulturní revolucí přišli vždy v předstihu o několik století, než byla věc zralá k realizaci. Připomenu jen církevní

reformu požadovanou Janem Husem, snahu o evropské sdružení státních útvarů, jak měl v programu Jiří z Poděbrad, či školní a výchovnou reformu hláсанou Janem Ámosem Komenským.

Máme, žel, dvě záporné vlastnosti: bezmeznou závist a nevhodnou skromnost vycházející z této závisti. V tomto národě je pro občana největší neštěstí, když svým nadáním, schopnostmi a dílem vykročí z řady pivních politiků a sportovců, kteří vše umí nad půllitrem piva vždy lépe, než ten, co něco dokázal ve skutečnosti. Je proto potřeba a skoro nutnost, aby si všichni ti, kteří se pokládají za rovery, osvojili zdravou národní hrdost, potlačovali závist a naopak poskytli pomocnou ruku každému, kdo je schopen udělat něco víc, než je běžné.

Při vytváření národního vědomí a pocitu, že patřím do našeho státu, se objevuje nebezpečný drak. Je to snaha mladých lidí získat tak zvanou "vojenskou modrou knížku".

Nedávno jsem se díval na docela známý "rejpavý pořad" v televizi, kde vedl reportér rozhovor s mladíky i s jejich dívkami o problému, jak získat modrou knížku a tím i zproštění od vojenské presenční služby. Člověku je až stydno, když vidí, jak je zdravý chlap ochoten dát padesát až sto tisíc korun za získání modré knížky. Co pohledává takový člověk mezi námi? Čím vlastně je: zbabělcem, sobcem, bezcharakterním ubožákem, který je ochoten sklonit hřbet před každým, kdo na něj houkne, jen aby ho nechal "na pokoji"?

Roverům bych připomněl, že pro ně platí slova skautského slibu: "Milovati budeš vlast svou Českou republiku a sloužiti jí v každé době...!!!"

Vzpomínám si jak v roce 1938 skauti sřežili s vojenskými hlídkami řopíková opevnění. Dozvěděl jsem se o chlapcích, kteří odcházeli ze zabraného území jako poslední, když předtím pomáhali běžencům a vyhnancům.

Co by dělal dnešní "modroknížkař" ve své sobecké zbabělosti? Je těm mladým jedno, co by bylo, kdyby naše republika byla napadena nepřitelem?

Zde je také jedno pole působnosti pro rovery a roverky, naučit sebe i své známé milovat naši vlast, být na ní hrdý a pomáhat jí v každé době, to značí i proti dnešním drakům, jako jsou korupce, krádeže, vraždění a demoralizace všeho druhu.

Společnost je těžce nemocná, těžce se zotavuje ze zhoubných následků špatných očkovacích vakcín, kterými nás léčili v minulých dobách.

Rover si je vědom, že nese zodpovědnost za stav své země, svého národa. Je připraven pomáhat.

Modrá knížka je hanba pro mladého člověka, který si ji kupuje. Je hanbou i pro toho, který mu na to dává peníze.

Jedno děvče v televizi říkalo, že by dalo 50.000 Kč, i více, jen aby její chlapec dostal modrou knížku.

Nemohl jsem se jí zeptat, zda je občankou této republiky, nebo čím vlastně je. Mladý člověk, který je na vojenské presenční službě, není otrokem, jak tomu bylo dříve. Neslouží cizím zájmům, ale chrání svůj domov a domov svých budoucích dětí.

Problém modrých knížek jen dokazuje, jak hluboce demoralizoval minulý režim duše mladých lidí, jak vymyl z jejich paměti pojmy vlasti, domova a národa, do kterého patří.

To bude velmi urputný boj s nejméně stohlavou saní, než bude udolána a navrátí se ono vlastenecké vědomí, které se projevilo při všeobecné mobilizaci v roce 1938, kdy během šesti hodin stálo na svých určených místech na milion českosloven-

ských vojáků odhodlaných bránit hranice své republiky. Celý svět žasl nad tím, co dokázal malý národ uprostřed Evropy.

Kdo to prožíval, ví, jak byl nástup spontánní, skoro by se dalo říci slavnostní, a že každý mladý muž by se tehdy styděl za modroz knížku. To bylo znamení mrzáka, chudinky, srabíka, jak se tehdy říkalo.

Slyším: "rád bych žil v Německu", jenže tam je nutno žít poctivě, pracovat a přesně dodržovat pracovní hodiny bez kecání u piva, nebo kafička. Znamená to dát ze sebe vše, teprve pak je za to odměna. Jenže naši mladí, jak často slyším, mají jeden ideál - "za málo práce hodně peněz". To je ale velmi pochybený názor. Až se ho zbavíme a naučíme se pracovat tak, jako je to u našich západních sousedů zvykem, pak budeme mít také takové platy i životní úroveň. Je jedno staré české úsloví: "Bez práce nejsou koláče". A to platí dnes v plné míře.

Putuji přírodou

Často bývá pokládána otázka, zda se rover má učit skautské praktiky. Třeba morseovku, uzly a podobně.

V úvodu říkám, že co umím, to umím, a nikdy mi to nemůže škodit, spíše prospět, například v nečekaných chvílích.

Proto by měl každý rover ovládat všechno to, co se požaduje pro oba stupně skautských znalostí.

Mimo to měli kdysi roveři velmi pěkný odznak POUTNÍKA. Byl kovový, podlouhlý, představující snítku ostružiníku zakončenou skautskou lilíí. Nosil se v šikmé poloze na řemínku klobouku na levé straně.

A podmínky? *Cituji:*

"Právo na tento odznak má rover, který prošel celkem na jednotlivých výletech 300km. Cesta vykonaná na kole nebo na samohybných strojích nepřichází v úvahu. V úvahu se bere jen cesta pěšky nebo ve člunu."

Putovat, to je číst krajinu, a je to čtení neobyčejně zajímavé. Kdo umí číst, tomu krajina umí vyprávět o přírodě, o tom jací lidé tam žijí, jak pracují, jaké byly dějiny, které tudy prošly. Dnes radíme stav krajiny do témat ekologických úvah a studií, a to je vše, co pro ni děláme. Dříve se tolik nezasahovalo do rázu krajiny, bez ohledu na to, že příroda je živý organismus mající plné právo na svůj život a životy všech jejích složek, kterých je někdy na tisíce. Člověk je schopen nasazením motorové pily či lopaty drapáku ničit vše živé i neživé, vždyť i to neživé má svůj řád, kterému někdy lidé vůbec nerozumí, a co je horší, nesnaží se porozumět.

Putuji ještě dnes velmi rád. Vždy se najde cestička, pěšina, stezka či chodníček, který prochází místy, kde nehučí auta, nevrčí pily, nefuní bagry a drapáky.

Jsou místa, kde vládne klid, bzučí jen hmyz ve vzduchu, šelestí listů na větvích, hučí jehličí, kterým profukuje vítr, šumí či bublá pramínek vody. V lesích najdete opuštěné staré lesní cesty, na nichž, když si lehnete na zem a zadíváte se z tak

zvané "žabí perspektivy", uvidíte najednou před sebou podivný přesličkový les z karbonu, či jihoamerickou džungli nebo bambusový hájek, krátce krajina v mikroměřítku, o které jste dříve nevěděli. Mechem a kapradím porostlé kameny a pařezy se změnilly v jakési visuté zahrady a pohádkové scenerie.

Prochodil jsem stovky kilometrů a stále vím, že bych našel nová zákoutí. Ona ta Česká země je prapodivný geologický útvar. Každý okres je topograficky i petrograficky jiný a mění se i ony složky, které jsou závislé na minerálním podkladu, množství vody a místním klimatu, ba i zásahu lidí. Není bez zajímavosti skutečnost, že z 93 biosferických rezervací UNESCO jsou na našem území tři, a to je nutno porovnat rozlohu naší České republiky s prostorem od nejjižnějšího cípu Španělska po Severní Norsko, od Portugalska až po Ural a Černé moře s Bosporem. Biosferické rezervace jsou jakési živé ukázky uvážlivého a ekonomicky výnosného upravení přírody, aby lidskou práci ještě "zkrásněla", jak to přímo vzorově provedli před dávnými časy Václav Netolický a Jakub Krčín z Jelčan. Z močálovitých a mokřadních krajů vytvořili na malebné kouty bohaté Jižní Čechy - rybníčnou ekonomicky výnosnou krajinu.

Po rovech je třeba požadovat, aby splnili podmínky požadované podmínky všech stupňů Světového odznaku ochrany prostředí (World Conservation Badge).

Přírodu je potřeba dobře znát a chápat.

Samozřejmě je nutné, aby roverské skupiny i jednotlivci byli dobře obeznámeni s technikou táboření, s platnými předpisy pro pohyb v chráněných územích a chráněných krajinných oblastech.

To vše jsou věci, které by měl znát každý moderní člověk. Příroda není jen pro průmyslové využití a ničení, ale i pro život, a život není možný bez přírody. Strom není jen určité množství kubických metrů dřeva, ale živý organismus. Přítel, který sleduje člověka od doby, kdy vzal poprvé do ruky ulomenou nebo sebranou větev jako oporu při chůzi, či jako první zbraň.

Bez stromů není kyslík, vláha, ticho, čistý vzduch i prostá malebnost krajiny.

Člověk z panelových sídlišť je zvlášť ochuzen o poznávání přírody. Dokud lidé z města měli svůj původ na vesnici, pak pouto mezi přírodou a člověkem bylo hlubší pro prožitky z mládí.

Viděl jsem letní tábory, kde místo aby děti šly do přírody, hrály si ve stanech s počítači.

Putovat se dá všelijak. Jeden trochu odlišný způsob jsem popsal v Obálkovém puťáku. Každý, i když jde sám, si může připravit zajímavou legendu tím, že si před odchodem přečte řadu průvodců a knih o kraji, kterým chce putovat. A naše kraje jsou neobyčejně zajímavé. Kdekdo chce trávit dovolenou u moře - je to módní a paní Houzvičková a pan Rádoby tam už byli, tož my musíme také. Já jsem se sice u moře narodil, ale je to jediná složka přírody, které se bojím a nemám ji rád. Nejlépe mi je v horách a v pořádných lesích. Tam se cítím dobře, i když s horami také není žádná legrace a dovedou být někdy ukrutné a velmi drsné. Mají však v sobě cosi mohutného a pevného, není to zákeřný, neustále se měnící nevypočitatelný živel, jakým je moře.

Kolik moudrosti je ukryto v háji pokroucených kmenů starých oliv, nebo mezi horskými smrky s pláští hustých větví sahajících až na zem! Putováním se člověk učí velmi mnoho. Jezdit v autokaru, poslouchat průvodkyni a dívat se podle jejího výkladu vpravo a hned zase vlevo - něco vás zaujme a vzápětí je to pryč. Při pěší túře se zastavíte a usednete, kde se vám zlíbí. Můžete se třeba hodinu dívat na krajinu, či vlnící se pole, nebo na lesknoucí se hladinu rybníka.

Poznávat přírodu není potřeba jen pomocí učebnic rostlinopisu, živočišhopisu, zeměpisu nebo atlasů. Jsou to však dobří společníci při toulkách přírodou, kdy se snažíme poznávat její jednotlivé složky a atlasy nám je pomáhají rozlišovat.

Není to však to nejdůležitější. Hlavní je osobní, citový vztah k přírodě. Pochopit její neopakovatelnost, mnohotvarost, bohatost na krásu projevovanou od prostého kvítku až po mohutný horský štít nebo řvoucí horskou bystřinu.

Naučte se hledat i tu skrytou krásu maličkých, sotva prostým okem patrných květů, třeba takového totenu, krvavce, vitodu. Vaše fantazie v nich může vidět exotické květiny či kolibříky.

Nebojte se fantazie, příroda nám ji dala, abychom ji uplatňovali při pozorování květů, brouků, motýlů a ptáků.

Hledejme místa, kde se ještě uchovaly ostrůvky "staré" přírody. Dříve mi kolem chalupy poletovaly světlušky. Pak najednou zmizely a dnes je pro mne svátek, když na jedné staré lesní cestě, kde je vlhko, objevím tak 5-6 svatojánků (víte jak podle svítích plošek a podle světla rozeznáte samečka od samičky?). Nebo znám jiná místa, kde kvete ještě zvonek podhorní, hvozdík pyšný a prha chlumní. Jeden, dva kousky, ale kvetou. Kotvice se kdysi rozkládala na hladinách rybníků ve velkých plochách. Dnes vím jen o dvou malých, v lese opuštěných rybníčcích, kde je po dvou rostlinkách. A tak je to i s motýly, tesaříky a zlatohlávkami. Ve vzduchu létalo denně letadlo a kropilo pole všelijakými -cidy, až zmizelo vše, co tvořilo ekologickou rovnováhu kraje. Dnes tu jsou pusté lány. Ve skupině jalovců, které zůstaly jako svědci na břehu staré polní cesty, sídlil kulíšek. Také se vytratil, jako zmizely sýkorky, které jsem krmíval. Byly tu všechny druhy, přilétali hýlové, stehlíci, konopky, ba, v krutých mrazech i datlíček se žlutou hlavičkou. A dnes nic, jen prázdno a pusto. I vrabci a hrdlička, která se tu usadila, zmizeli. Jen letadlo pyšně vrčí a kropí smrt a záhubu všem zvířatům a ptactvu, a to nejen těm, která jsou uvedena v seznamu "chráněných živočichů" ve vyhlášce 395/92 Sb. Jsou sice chráněna zákonem, ale jsou hubena i nadále, protože je ničeno jejich životní prostředí. To však žádného zemědělského inženýra nenapadne. Co bylo modrásků na polních cestách a všelijakých baboček. Dnes, spíše letos, přiletěla jedna babočka admirál jako opuštěný letec na mou skalku. Dříve jich tu bylo plno - osikových, kopřivových, paví oka. Teď abych si je namaloval, vystříhal z papíru a špendlíkem nebo drátky umístil mezi květy skalky.

Člověk se stává bezdomovcem. Ani přetechizované město s paneláky, ani "venkov" s přírodou nejsou mu domovem, ale cizinou. Necítí se tu doma. Sám neví, co chce, jen to, že chce více pohodlí a techniky, ale že hrozí skleníkový efekt s katastrofálními důsledky, nikoho nezajímá. Každého zajímá spíš auto, které svými výfuky tento efekt urychluje.

Pokud člověk nepochopí, že příroda není jen zásobárnou surovin a potravin, ale životní partnerkou pro náš budoucí život, potud bude hlupcem, omezcem a sobcem, který se bezhlavě žene do záhuby.

Když čtu odpovědi indiánských náčelníků na nabídky americké vlády k odkoupení určité části jejich území, pak se člověk musí hanbit, že jako člen takzvaného "kulturního lidstva" je poučován "barbarem" o tom, jaký má mít postoj k přírodě.

Tyto myšlenky by se měly rozšiřovat masmédií, měly by se šířit mezi mládeží, aby nová generace pochopila, jak se má postavit k přírodě, jak jí má hodnotit, jak s ní máme jednat. Snad k tomu jednou dojde, nebude-li již pozdě.

Velmi prospěšnou službou je Stráž přírody. Zákon číslo 114/1992 Sb. má v § 81 v odstavcích 1-5 podrobně vypsány práva a povinnosti této stráže.

Na každém okresním úřadě je odbor životního prostředí, kde vám mohou podat podrobné informace a pokyny, jak dál postupovat. Vaši pomoc a službu také uvítají správy Chráněných krajinných oblastí a Národních parků. Ze zkušenosti vím, že bude náročná, ale zajímavá a poučná.

Zimní měsíce jsou dobou, kdy je možno mít na kmenových besedách pohovory s odborníky na přírodu a ekologii. Je čas si v klidu dobře připravit plán práce na jaro, kdy nastává čas inventarizace, kde co roste, kdy co přilítne, kdy se co objeví, kdy se vyvádějí mláďata a jak se vůbec příroda probouzí a začíná rozvíjet svůj nový cyklus života.

Prostudujte příručky, zamyslete se nad tím, čím byste se mohli důkladněji zabývat (ornitologií, dendrologií, životy obojživelníků, ...). Začněte psát fenologické poznámky pomocí speciálních fenologických značek, které jsou jakýmsi těsnopisem pro záznam životů ptáků, rostlin,...

Jsou tu chyby dřívějšího hospodaření v lesích, škody způsobené nepromyšlenou meliorací, které měly za následek vyhubení některých citlivých druhů rostlin, hmyzu, ptáků a zvířat. Ale ještě je naděje, že se tyto druhy někde objeví. Je potřeba jen "slídit", hledat, znát, srovnávat. Někdy jeden druh rostliny prozradí, že by tu měla růst i ta druhá, jelikož vzájemné sousedství je pro ně dobré, nějak si "dobře rozumí". Pohovory se znalci místních poměrů jsou pro vás otevřenou knihou a do přírody nepůjdete jen lízat kilometry či sbírat razítka, ale slídit po nečekaných dobrodružstvích. Třeba, že uvidíte námluvy pavouků, jak se rodí čolci, jak lasička honí hraboše, jak volavky loví v kruhu jako zkušený rybář nahánějící ryby do houfu ke břehu, a mnoho jiných zajímavostí.

Stále jsou ještě zákony přírody, které neznáme, nebo si je nedovedeme vysvětlit tak, abychom jim porozuměli.

Vezměme si třeba prostý jev, který jsme mohli sledovat v přírodě:

Před léty byly všechny naše vodní plochy obsazeny páry labutí, dokonce jich na velkých rybnících bylo i více. Odborníci si nedovedli vysvětlit tento jev spontánního rozmnožení labutí a jejich rozšíření v naší přírodě. Dnes, po létech, nastává úbytek těchto ptáků aniž by na tom člověk měl nějaký podíl. Krátce - labutí ubývá a stále více vodních ploch není ozdobeno párem těchto krásných ptáků. Otázka zůstává - proč?

Měli bychom si jasně uvědomit, že ekologie není tržní podnik, a že se s krásami přírody nedá hokynářsky kšeftovat, jak to vidíme ve snaze vydat Moravský kras do rukou bezohledných podnikatelů. Typické pro dnešní dobu je i to, že když se někdo věčně postaví proti tržnímu pojetí přírody, byť je odborník, je zbaven svého místa a odstraněn. Jen když vládnou peníze a po nás potopa - tak to asi zní v hlavách těch, kteří vyslovují názor, že příroda, její ochrana a ekologická péče o zdravou krajinu si má na sebe vydělat. Ptám se, jak si může vodní tok znečištěný ropnými produkty vytékajícími z vadného potrubí vydělat na opravu potrubí, vyčištění vody a návrat fauny a flory do zamořeného pásma. Má voda prodávat vstupenky na divadlo, jak nemá vypadat vodní tok, do kterého se vylévá vše, co tržní ekonomové nepotřebují?

A to je také jeden drak, ale s desítkami hlav. Je nutno, aby proti němu vytáhla mladá generace jako princ Bajaja, zbavila ji všech hlav a nastolila rozumnou ekologii. V pozorování přírody a dění v ní se učíme i na malých detailech, jak příroda utváří vztahy mezi jednotlivými složkami, které ji tvoří.

Putovat, to je čist krajinu kroky a dobře rozumět mapě. Mapa je nejdobrodružnější čtení, jaké znám. Má své zvláštní písmo, ale neobyčejně bohatý obsah. A tak tu pro roverské kmeny vyvstává velmi zajímavá část programu - příprava a realizace putování. Delšího i kratšího, v každém ročním období, a vždy jen s jednou podmínkou - pěšky a s tím nejnужnějším na zádech. Vybrat si skutečně jen to, co je třeba na tábornickém putování, vyžaduje také promyslet, co jsem tahal zbytečně a co mi scházelo, a nakonec budete mít v krosně stálý inventář věcí, které jsou nepostradatelné a jen se doplňují potřebami pro speciální druhy putování (na vodě, pěšky, vysokohorské, zimní, jarní, podzimní a letní). Dobrý táborník - zálesák má časem vše vyzkoušeno a bude mít vždy s sebou jen to, co bude potřebovat. Nikdy mu však nebudou zabírat místo v krosně zbytečnosti. Na to nejsou žádné přesně dané předpisy, to má dobrý poutník v hlavě a jaksi předvídavě cítí, tohle se mi bude hodit a tohle ne, a podle toho balí. Balit - to je také umění rozložit váhu krosny tak, aby dobře seděla na zádech. I v tom je cvik a praxe let putování. Rover je poutník na mnoha cestách s výchozím bodem v heslu "SLOUŽÍM". Pouť po stezkách sebepoznání, sebevzdělání. Proto je nutno se na ni vydat s rozvahou a snahou získat co nejvíce zkušeností.

Dvě generace

Často se mluví a píše o střetu generací - vyjevené mladé a moudré staré. Jsem sice starý dědek, ale nemám rád ty starce, co si myslí, že všemu rozumí. Ty kteří se dívají na mládež jako na nutné zlo, které jim "hýbe žlučí".

Pravda, je to někdy pro dědka těžké vžít se do pohledů a názorů těch mladých. Je nutno se nad nimi zamyslet, a ne mávnout rukou a zabručet "usmrkaní hlupáci".

Mezi mladými je mi moc dobře. Sleduji jejich snahu pochopit dobu, ve které jsou nuceni žít, a není to doba lehká. Naopak velmi složitá, uspěchaná, plná stresu, nejistoty, útočnosti, surovosti, lidské netečnosti a dalších špatných nej-.

Jsem toho názoru, že jak se staří chovají k mladým, tak se oni budou chovat ke stařešinům. Pozoruji mladé drsnáky a vyjevená děvčata, jak se chovají okázale drze vůči starým lidem. Ale pozor - to není jen jejich vina. Ještě jsem neviděl a neslyšel, že by starý muž, nebo žena řekla mladému: "Prosím tě, pusť mne sednout." Spíše a častěji jsem viděl, že strčí hrubě pod nos svoji ZPZ nebo jak se ty invalidní průkazky jmenují, aniž by řekli slovo. Již to drzé gesto vrazil mi před oči průkazku bez jediného slova, by mne popudilo a zůstal bych asi sedět dál, až by se ozvalo hrubé "vypadni", jak jsem také slyšel. Stačí jet v pražském metru nebo tramvaji a člověk dostane školu vzájemný vztahů starých a mladých.

Konečně, i v našem skautském hnutí je vyhrocen spor, stará "byrokracie" tlačí vše do okýnek nařízení, příkazů a žádostí o bezpodmínečné podřízení, bez práva mít svůj názor. Je pravda, že každý máme svůj názor, ale často si stačí v klidu vysvětlit, proč se na to tak dívám, a vyslechnout také postoj toho druhého. Demokracie, to je diskuse vedoucí ke kompromisu, společnému cíli, ke kterému všichni směřujeme, jenže, jak je to lidské, každý po svém. Po debatě, byť ostré, ale vždy v mezích slušnosti, se obyčejně najde společný bod, ze kterého můžeme vyjít k další práci.

Rozmýšláním sporů jsou však vinny obě strany. A to hlavně proto, že nikdo nechce ustoupit. Pokud je mi známo, spíše mladí jsou ochotni pohovořit si o problémech, se kterými jsou dobře seznámeni. Ti starší často až hrubě odmítají jakýkoli rozhovor. Mám dojem, že je to z obavy, že předem vědí, že se svými zastaralými

důvody nemohou porazit mladé, kteří jsou o dnešních problémech lépe poučeni a mají závažnější důvody k jejich uplatnění. Proto dochází k tomu tragickému strachu "páprdu", že je mladí prokoukli, že znají jejich slabiny a jsou jim připraveni věcně prokázat své správné, pro danou situaci jediné přijatelné stanovisko. Poukazovat na své šediny, zkušenosti, je poněkud zpátečnické. Zkušenosti mohou uplatnit, když se s mladými dohodnou, a oni je sami vyzvou, aby řekli své názory. Je třeba, jak se říká trochu diplomacie, trochu ochoty mladým pomoci, a tu pomoc jim nabídnout nenápadně, ne okázale "heleďte já jsem starý a přece se nebudu s vámi bavit". To je zavírací formule všech vztahů starých vůči mladým.

Vím, že mladí nejsou žádní beránci a hodné ovečky. Dovedou být velice bezohlední, tvrdí a jejich rány jsou pěkně pádné. Záleží však na způsobu, jak s nimi budete jednat, jak je přivedete k tomu, že přijmou i náš názor a naši pomoc a rady. Stalo se mi, že za mnou přišel jeden prošedivělý činovník s tím, že ho mladí jako střediskového vedoucího nechtějí, že prý si nerozumí. Ptal jsem se ho, v čem se neshodují. Prý v pojetí funkce vedoucího. On vyžaduje, aby bylo vše podle něho, tak, jak si to pamatuje z dob, kdy před čtyřiceti lety skautoval. Mladí, že to chtějí trochu jinak, po svém. Přizpůsobit to dnešní době. Položil jsem mu otázku, zda v městě odkud pochází, jsou ještě nějakí starší skauti jako on. Prý jsou. Radil jsem mu vytvořit OS oddíl, družinu, která by byla morální i praktickou oporou mladému vedoucímu i začínajícímu oddílu. Pak mne stařík usadil:

"To bratře nejde, co by řekli kuželkáři tomu, že už nejsem střediskový vedoucí, to nemohu udělat."

Důsledek byl, že se středisko rozpadlo, hoši trampují a náš činovník, co by emeritní střediskový vedoucí, je bez střediska, které mohlo dobře fungovat, jen kdyby stařík myslel. Ano myslel! Říkám to dobře. Mluvil jsem i s těmi trampy, byli to docela dobří chlápci, jen potřebovali jak se říká "vzít do ruky". To však náš střediskový kuželkář neuměl a svou hloupostí poškodil dobrou věc.

Je zde tedy další drak, někdy saň, onen neustálý spor mezi generací mladých a generací starců a stařenek.

Je pravda, že jsou mezi nimi neobyčejně obětaví lidé, ochotni pracovat do "roztrhání těla", ale neumějí to s mladými.

Kolik dobrých zkušeností, praktických vědomostí, tábornických figlů a programových čísel je ztraceno jen proto, že tyto dvě skupiny nejsou schopny najít cestu k sobě.

Já bych se obrátil na ty mladé. Pokuste se s těmi z "gerontologického oddílu" navázat spojení. Přehlédněte jejich chování. Nezapomínejte, že i vy jednou budete členy gerontologické družiny, a že se možná budete chovat tak, jak se dnes chovají ti staří vysloužilci, kteří si tolik potrpí na množství svých "zásluh".

Rover, a činovník v první řadě, slouží, ano, slouží mladým a je jeho povinností pochopit je a najít cestu, jak společně dělat dílo, které před nimi stojí.

Mám vlastní zkušenost, že to jde. Ale nesmíte mezi ně přijít ověnčení metály, s povýšeneckým pohledem a přístupem.

Máme vzor moudré oldskautky. To je Babička od Boženy Němcové, že! nemáme moudrého dědečka. Jahodův Dědeček je jen takový neuvážlivý pošuk a to nepotřebujeme.

Mladí jsou velmi nároční, a mají na nás, staré, požadavky. Vůbec ale neberou v úvahu, že pro nás není vždy a za každé situace samozřejmě a lehké pochopit

jednání i myšlení mladých. Zde je také potřeba, aby se mladí nad námi starci trochu zamysleli a ne jen mávlí rukou: "Dědkovi straší v majáku", a tím vše objasnili.

Ono někdy straší v majáku i těm mladým, zejména těm principiálním bouřlivákům, kteří se stále cítí být nuceni stát v opozici, hádat se a přehlížet staré!

Stačí si jen představit sama sebe, jak asi budu vyhlížet, až budu ve věku odpůrce na straně starých a jak se budu chovat. Nebude můj syn nebo vnuk říkat, mímě řečeno: "Ten děda je ale divnej?" Stáří má své výhody i nevýhody. Totéž má mládí a někde uprostřed je správná cesta postoje člověka k člověku, mladého ke starému.

Někdy takový "železný dědek", jak mu mladí říkají, je čestné označení obdivu a úcty. Dědek však musí vědět, jak s mladými jednat a jak tahat za provázky, kterými jsou mezi sebou propojeni.

Roveři a roverky, dnes mladí, se jednou stanou staříky a stařenkami. Proto se naučte chovat k těm starým i k těm mladým tak, aby to byli lidé, které máte rádi a které ctíte, a tím vytvořili novou člověčenstvím naplněnou společnost.

Sám sobě drakobijcem

Titulek zní trochu nadsazeně, ale zamyslete se nad tím, co jsou ti naši osobní draci.

Je to naše lenost vzdělávat se, pohodlí vůči plnění osobních plánů, nechť promyslet, zvážit a připravit si vlastní životní plán. Čeho chci dosáhnout, co k tomu potřebuji, jaké znalosti mám mít. Předtím, ale poctivě promyslet a zvážit, jaké jsou mé vlohy, co mohu dělat, na co stačí moje povaha a schopnosti. To jsou malí dráčekové, ale někdy to je těžký boj, než je ovládneme.

A když už máme ten plán nebo úmysl propracovaný a promyšlený, objeví se další dráček - naše vůle, slabá vůle neschopná plnit jeho jednotlivé body.

Musíme mít chuť tvrdě pracovat, i když to je někdy nepřijemné. Zejména na začátku, než se prokoušeme tou spoustou pohodlí a odkládání "až na zítra, určitě pozítří". Dny utíkají, mizí i často vhodná příležitost k plnění našeho plánu. A tak se plán pomalu rozplývá do neurčita, pomalu na něj zapomínáme a až někdy po letech si říkáme "kdybych byl tehdy vytrvalý, tak ..." Ale to bývá již pozdě a dráček kroutí hlavičkami a olizuje se, jak se mu povedlo nad vámi zvítězit v boji proti vám, nebo spíš ve vašem boji proti němu.

Jsou koumáci, kteří si vše promyslí, poradí se tu a tam, a pustí se do práce. Pracují houževnatě, neúprosně vůči sobě, ale plán plní a dostavují se i kladné výsledky, i určitá moudrost ze zkušeností vyplývajících z nutnosti čelit nečekaným situacím a jejich řešením. Jsou lidé, kteří mají absolutní sluch, ale nemají výdrž poctivě dělat muziku. Po čase zapomenou i to brnkání na klavír a nevšední bohatství nadání zapadne někam, odkud se již nedá vytáhnout pro zestátnutí a z pohodlnění.

Najdeme lidi, kteří mají dobrý nápad, vědí, jak by na to šli, ale nemají sebedůvěru, bojí se. Těm je potřeba pomoci. V mém roverském kmeni jsme někdy prodebatovali celou noc u ohýnku nad tím, co by kdo dělal. Vzpomínám si, jak často se najednou

všichni nečekaně spojili a začali podněcovat a podporovat toho, který nesměle vyslovil velmi zajímavý pracovní plán, ke kterému měl vlohy, ale na kterém seděl dráček malé sebedůvěry a podceňování.

Vím, že jsme toho dráčka zdolali společně a potom byli svědky toho, jak onen člen splnil svůj životní plán dobře a do písmene s nečekaným úspěchem i na veřejnosti, která vrtěla hlavami nad tím, jak to ten "ňouma" dokázal.

Dnešní doba je plná zvrátů, nejistot a změn. Dravci v podnikání se bez etických zábran derou bezohledně do popředí, jak se říká, "nahoru". Zde má velkou úlohu společenství roverského kmene, kde se všichni dobře znají a mají důvěru jeden ke druhému. Kmen se stává skupinou lidí, se kterými můžeme otevřeně mluvit o našich problémech. Každý by měl vědět, že kritiky, které uslyší, nejsou ze závisti, ale z poctivého chlapského kamarádství, a že může brát vyslovené rady za bernou minci. To je dnes velký poklad, a je na členech roverských kmenů, aby takové podmínky v roverských kmenech vytvořili, aby se staly oporou mladým, když vykračují do života. Je tu v plné platnosti služba sobě sebevýchovou za pomoci ostatních.

Člověk, zejména mladý, by měl mít nutnost sám myslet, sám si vytvářet názor na věc podle získaných informací, a ne jen slepě opakovat to, co slyšel ("jedna paní povídala"), to, co je uváděno v tisku, v rozhlasu a v televizi. Je nutno vybírat, rozlišovat a srovnávat. Pravda, není to lehké a nutí to ten náš trochu zlenivělý mozeček pracovat.

Být kritický zejména k těm populistům, kteří dovedou velmi promyšleně manipulovat davy a mazat jim med kolem huby i sypat písek do očí, ale sebe osvětlují reflektory, aby vyhlíželi jako zářné postavy z toho budoucího krásného snu, který slibují.

To je boj s drakem duševní a myšlenkové lenosti, která zachvátila široké vrstvy lidí. Je to tak pohodlné - tady si to přečtu, tam to uslyším, a tak budu třeba volit. Co bych se namáhal s věcmi veřejnými, já mám starost spíš o můj SK Kotěhůlky, jestli nevypadl z ligy, než o to, jak je to ve skutečnosti s naším hospodářstvím.

Pozor drakobijci, tady proti vám stojí mnoho draků a dráčků, jen je vidět a nebát se proti nim vystoupit.

Moje obec

Řeknete možná, to přenecháme politikům. Obec - to je řecky polis, původně hrad, pak osada kolem hradu, pak město vůbec. A politika byla a je pravá péče o věci veřejné týkající se obce i státu. Proto má čeština pro odpovědné lidi pracující v této oblasti vhodné pojmenování - státník.

Politik, politikář - toho si zařadil český člověk do řady lidí vychytralých, neupřímných, kteří se dovedou ze všeho vykrotit a ze všeho vytěžit pro sebe co nejvíce.

Pro rovery se stává jejich obec *politikon*, to jest místo možnosti plnit heslo "Sloužím" na veřejnosti.

Nejedná se o rozmnožení řad té či oné politické strany, či o plnění jejího programu. Jde o snahu pomoci obci jako angažovaný nestraník. Kmen roverů by měl znát svoji obec, její potíže a bolavá místa ve správě obce.

Při obecních úřadech jsou komise pro děti, kulturní, sportovní - zde všude má roverský kmen možnost pomoci.

Například: ve spolupráci s komisí pro děti v rámci této činnosti sežene místo, upraví tam a udržuje dětské hřiště.

Při komisi kulturní je tu možnost vytvořit ochotnické divadlo, hudební těleso nebo být inteligentními a výřečnými moderátory rozmanitých pořadů.

Komise pro životní prostředí dává skautům možnost pracovat jako ochránci přírody, pečovat o obecní zeleň, staré stromy, chránit slepá ramena vod, tůně, místa, která jsou trlišti obojživelníků či informovat občany o zajímavostech v okolní přírodě. U jednoho severočeského města byl vytvořen ze starého hliniště areál pro obojživelníky, zejména žáby a čolky. Mladí tu pro ně vytvořili vhodné životní prostředí, drželi pořadatelské hlídky a dělali informatory.

Je i komise památkové péče. V každé obci, nebo v jejím okolí, se najde historická památka jako svědek umění starých stavitelů, řezbářů či malířů. Mladí tu mají možnost opravovat, udržovat a střežit před nenechavými rukama.

Takže obec, byť sebemenší, se může stát místem užitečné "politické" práce roverského kmene.

Jistě, budou potíže s chronickými remcaly a rejpalý, ale na to se neohlížejte, ti žádnou prospěšnou práci pro vaši obec neudělají, tomu jim brání jejich drak pohodlí a remcání.

Jak na to?

Rover - to je poutník, ale také drakobijec. Baden-Powell nakreslil zajímavou kresbičku, na níž rytíř v brnění ukazuje skautům směr jejich cesty. Dnes, kdy jsou skauti skutečnými rytíři nové generace, má tento obrázek zvlášť velký význam.

Již heslo roverů "Ich dien" - "Sloužím" je rytířského původu. Bylo to heslo rytířského krále Jana Lucemburského. Když padl v nezdařené bitvě u Cressy, anglický následník trůnu, princ Walleský, vytrhl z královny helmice tři pštrosí pera a vložil si je do znaku a pod svůj nový znak umístil Janovo heslo "Sloužím". Baden-Powell to heslo převzal pro rovery jako novodobé rytíře. Některé rytířské řády byly velmi bojovné, některé však byly mírné. Jeden obzvláště vynikal péčí o nemocné a raněné. Jeho hlavní rytířská služba byla charitativní a špitální. Slyšeli jste snad již slovo lazaret nebo lazaretní vlak. To je oboje odvozeno od názvu Vojenského a špitálního řádu sv. Lazara Jeruzalémského. O jeho historii jen stručně:

Vojenský a špitální řád sv. Lazara Jeruzalémského je mezinárodní ekumenický křesťanský rytířský řád, vzniklý stejně jako ostatní vojensko-duchovní řádová společenství v čase křížových výprav ve Svaté zemi. Původně sdružoval leprou onemocnělé příslušníky ostatních rytířských řádů při prastarém špitálu pro malomocné před hradbami Jeruzaléma. V průběhu křížových výprav se osamostatnil a vedle péče o nemocné zasáhl i přímou účastí v bojích. Po zániku křesťanských států v Palestině přenesl koncem 13. století své působení trvale do Evropy. Své hlavní sídlo našel pod ochranou francouzských králů v Boigny, kde již roku

1154 získal darem hrad. Hlavním úkolem řádu zůstala zdravotnická péče, zaměřená především na boj proti malomocenství. Slovo "lazaret" se stalo dodnes užívaným synonymem pro nemocnici. V průběhu 15. století pozbyl řád v Evropě vlivem vnějších okolností i postupující reformace všechn svůj majetek a pouze ve Francii ušel, díky ochraně panovníka, násilným záborům. V roce 1772 byl papežem Klimentem XIV. sekularisován a ztratil tak charakter církevního řádu. Stal se řádem světským pod ochranou francouzských králů. Červencovou revolucí v roce 1830 přišel o protektora i povahu francouzského řádu. Proto se obrátil ke svým kořenům a ochranu našel u řeckomelchitských patriarchů Antiochie a celého Orientu.

Do Čech byl řád uveden po boku dalších rytířských řádů za knížete, pozdějšího krále, Vladislava II. (1140 - 1174) při povznášení kulturní a společenské úrovně českých zemí a státu, tak jak se vytvářely užší svazky s ostatními zeměmi Evropy. Nejznámějším leprosariem byl špitál pražský (doložený písemně v roce 1281), který stával mimo pražské hradby v místech nynějšího Městského soudu a který dal jméno i sousední Lazarské ulici. Špitál zanikl ve věřavě husitských válek a kaple podlehla definitivně bezhlavé demolici v roce 1901. Samostatné České velkopřerovství pod vedením knížete Karla Schwarzenberga bylo zřízeno v roce 1937 a členy Řádu se stala vedle příslušníků české šlechty i řada osobností kulturního, uměleckého a náboženského života. Řada spolubratří v těžkých dobách nacistické okupace a komunistické zvůle zahynula, byla žalářována nebo odešla z vlasti do exilu. K obnovení činnosti Českého velkopřerovství došlo v roce 1991.

Devět století uplynulo od doby, kdy se první řádoví rytíři věnovali nelehké službě nemocným trpícím a potřebným. Mnoho se od té doby změnilo, českými zeměmi, Evropou a celým světem se přehnalý mnohé bouře, strádání a katastrofy. Potřeba charitativní služby a pomoci bližnímu však zůstává aktuální i v současné moderní době. České velkopřerovství po obnovení své činnosti v našich zemích navazuje na toto poslání po boku svých spolubratří z ostatních jurisdikcí po celém světě. Tak jako v ostatních zemích pracuje u nás Lazariánská pomocná služba, hojně spolupracující s mládeží a členy skautského hnutí. Přispívá tak k tolik potřebnému udržování života a kulturního dědictví křesťanských národů, které spojuje svým nadnárodním působením v duchu tolerance náboženství, rasy a původu.

Tento rytířský řád má velmi mnoho společného se skautským programem. Dokonce náčelnictvo Junáka povolilo přihlásit se k Lazariánské pomocné službě, která je zvláště vhodná pro rovery obou pohlaví, a nosit odznak její odznak na skautském kroji. Řádu se tak dostává podpory naší mladé generace.

Kříž a písmena LPS a kontura štítu je světlezelená, podklad bílý.

Zájemci o Lazariánskou pomocnou službu nechť se obrátí na adresu:

Ondřej Vanke
Ondříčkova 9
130 00 Praha 3

A co říci na závěr?

Na obálce OBRaR jsem četl tyto řádky:

Starý člověk sázel jablonořový stromek. Lidé kolem se mu posmívali a říkali: "Proč sázíš jablůňku? Uběhne spousta let, než dá plody, a ty už nebudeš moci jíst z tohoto stromu jablka." Tu stařec odpověděl: "Já sám už jablka sklízet nebudu, ale když budou po létech jiní jíst jablka z tohoto stromu, budou mi vděční."

To je osud dnešní práce roverů bez rozdílu. Léta to bude trvat, než se splní to, o co roving usiluje. Věřím však, že se to uskuteční, budeme-li mít pevnou víru v správnost toho, co děláme. Proto bych užil onoho starého dovětku k slibovým formulím či závazkům v listinách: "K tomu nám dopomáhej Bůh."

Na úplný závěr píše tento otevřený dopis roverům a roverkám:

Moji milí,

obracím se na Vás všechny, kteří jste se vydali na své roverské chodničky z KRUHU roverských kursů na Beníškách nebo na Žumberku.

Poznal jsem ve Vás lidi nové generace, která má vůli dostat dnešní společnost do houfu lidí majících srdce na pravém místě, a své roverské heslo "Sloužím" si vykládají nejen tak, že skaut je bratrem každého skauta, ale především onou velkou moudrostí: "Milovati budeš bližního svého jako sebe samého." Být bratry, to může znamenat být Kainem a Ábelem, ale milovat bližního svého jako sebe samého, to je to, co dnešní společnost nejvíce potřebuje.

Je řada lidí, které dnešní společnost vytlačila na svůj okraj a neposkytuje jim to, co potřebují - lidskou lásku a pochopení. Jsou to slepci, hluchoněmí, vozíčkáři nebo jinak tělesně postižení, lidé staří a opuštění, děti postrádací rodinu a lásku.

Když budete plnit své heslo "Sloužím", posloužíte nejvíce sobě samým tím, že změníte sami sebe ve snaze ty druhé pochopit, porozumět jim, mít s nimi soucit, poskytnout jim pomoc někdy i pouhým nasloucháním jejich slovům.

Bude to pro Vás vysoká životní škola a pro ně tolik postrádaný dar navrácení mezi lidi.

Vložte do programu Vašeho roverského kmene charitativní práci mezi těmi, kteří ji potřebují.

Pomocnou ruku v této práci Vám nabízí staré, prastaré seskupení těch, kteří pomáhali již za křížáckých válek nemocným a raněným. Dnes nebudeme stavět lazarety, či řídit lazaretní vlaky svážející raněné z válečných bojišť. Dnešní lazariáni slouží tam, kde je to nejvíce potřeba, tam, jak jsem to popsal již v předešlých řádkách.

Lazariánská pomocná služba je doplněk roverského programu. Proto Vás prosím, zamyslete se trochu nad mými slovy a pomozte dobrým skutkem, na který má být rover vždy připraven.

Mirek Vosátka - Grizzly

Bor 20

Suchdol nad Lužnicí

378 06

OBSAH:

Úvodem	1
Drakobijce	2
Pomocná ruka	4
Ty a já	6
Existuje Český národ?	10
Putuji přírodou	13
Dvě generace	17
Sám sobě drakobijcem	19
Moje obec	20
Jak na to	21
A co říci na závěr?	23

Tituly Mirko Vosátky v edici FONS:

Dopisy roverům (1993)
Obálkový puťák (1994)
Český skauting (1994)

Na podzim tohoto roku chystáme vydat, mimo edici FONS, další dílo Mirko Vosátky. Jeho pohled na své 75-leté putování po skautské stezce ve dvou dílech. Již nyní je možné si ho objednat na adrese:

Nadace FONS
p.o. box č. 35
110 07 Praha 1

Nadace FONS vydává

1996

Nástěnný kalendář na rok 1996 s názvem ROK V PŘÍRODĚ s linoryty a poezií Ladislava Ruska. Na křídovém papíře v rozměrech 24x39 cm. K dostání ve skautských prodejnách, redakci Skautingu či na adrese nadace FONS (viz. následující strana).

Předběžná cena je 70,- Kč.

Součástí nákladu je několik desítek kalendářů podepsaných autorem s jedním originálním linorytem. Cena těchto "bibliofilských" kalendářů je 300,- Kč. Výtěžek z jejich prodeje je určen na podporu činnosti nadace FONS.

Václav Břicháček - Skautské putování po stezce životem

Od obnovení Skautingu v roce 1989 se světla světa dočkaly dvě knihy Václava Břicháčka - Poselství skautské výchovy a Skautský oddíl. Obě dvě získaly zasloužený ohlas a staly se základními kameny, na kterých by měl stát český skauting a jeho činovníci na konci 20. století.

Nyní vám nabízíme další Gigantovu knihu. Již výše uvedený název napovídá, že téma se však od obou předchozích liší. Stěžejní myšlenkou stále zůstává výchova, ale v trochu jiných dimenzích. Nejde již ani tak o to, co je skauting a jak k němu přivádět své svěřence v oddíle, ale spíše o to, co znamená přijmout skauting jako svůj životní styl. Jako svou životní stezku. Více však asi napoví názvy kapitol, se kterými se v knize setkáte: Mezníky na životní stezce; Vstup do dospělosti; Budeme již brzy tři; Start do života - rok velkých změn; Batole; Předškolák; Léta třicátá - životní poločas; Světlušky a vlčata; Skautka a skaut; Cesta do padesátky; Roverský věk; I při státní si buď přítelem; Přidat radost k létům; K druhému břehu; Celkový pohled na životní stezku.

Knihu je možno objednat na adrese nadace FONS (viz. následující strana).

CO VÁS ČEKÁ A NEMINE!!!!!!!!!!!!

Vázané stavby - První česká příručka o šmochráně provazů s kulatinou.
Kniha o Ponsu - od organizace po program. Jak si roveň a rangers mezi 18 až 30 roky pro sebe připravili kurs.

JAK SI PŘEDPLATIT FONS???????????

Máte tři možnosti. Předplatit si celou produkci Fons, nebo pouze občasníky, či jen speciály. Nejmenší suma, kterou můžete poukázat je 60 Kč,-. Celá roční produkce se počítá nejvíce na 120,- Kč. Na každé zásilce najdete údaj, kolik peněz Vám z předplatného ještě zbývá. Bude-li se údaj blížit k nule, znamená to, že Vaše konto již bude vyčerpáno. Budete-li chtít dál občasník odebírat je nutno poslat další peníze. Sumu poukažte na konto: Nadace FONS, číslo účtu 27 - 0300084963/0300, jako variabilní symbol uveďte své rodné číslo a do kolonky text své příjmení. Adresa peněžního ústavu: ČESKO-SLOVENSKÁ OBCHODNÍ BANKA, Na příkopě 14, Praha 1 115 20. Nejlépe je poslat peníze přes jakoukoli pobočku ČSOB nebo přes jinou banku, samozřejmě můžete i poštovní poukázkou, ale ta nás připraví o část Vámi zaslanych peněz. O zaplacení předplatného informujte redakci. Informace by měla obsahovat tyto údaje: *jakou variantu chcete odebírat, rodné číslo!!! a přesnou adresu.*

FONS: občasník roverských kursů lesních škol, vydávaný nadací FONS
reg. zn. MK ČR 6833

redakční skupina:

Veronika Macháčková - Berda, Roman Šantora - Bobo, Marek Bárta

kontaktní adresa:

Nadace FONS

p o. box č. 35 110 07 Praha 1

tel: 02/24 102 215 fax: 02/24 21 48 25 E-mail: bobo@junak.anet.cz

Praha, květen 1995, v počtu 800 výtisků

občasník není výdělečně činný.

Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č.j.
330/93 - NP ze dne 4.3. 1993